

PRILOŽNOSTI IN IZZIVI NOVEGA KONCEPTA RAZŠIRJENEGA PROGRAMA OSNOVNE ŠOLE

mag. Renata Zupanc Grom, mag. Špela Derstvenšek, Zavor RS za šolstvo
Eva Raušl, OŠ Toneta Čufarja Maribor

CILJI DELAVNICE

Predstaviti cilje, načela in vsebino novega koncepta razširjenega programa (RaP), predstaviti izkušnjo šole z novimi organizacijskimi in izvedbenimi rešitvami v posjusu **Uvajanje tujega jezika v obveznem programu** in preizkušanje novega koncepta razširjenega programa v osnovni šoli ter premisliti o izzivih implementacije novega koncepta razširjenega programa na nivoju šole.

ZAKAJ in KAJ?

Prve strokovne smernice za podaljšano bivanje so iz leta 1999, posodobljene leta 2005

Koncept interesnih dejavnosti, 2008

Koncept dela: Učne težave v OŠ, koncept dela z učenci z učnimi težavami, 2008

Neobvezni izbirni predmeti, začetek izvajanja leta 2013

Koncept RaP se ni bistveno spreminjal, kljub spremembam v družbi in novim strokovnim podlagam, prinaša razdrobljenost.



ZOŠ iz 2013 v 20. členu opredeli, kaj obsega RaP

V RaP se učenci vključujejo prostovoljno

RAZŠIRJEN PROGRAM V OŠ



JUTRANJE VARSTVO

učenci 2. in 3. razreda?

DODATNI POUK

DOPOLNILNI POUK INDIVIDUALNA IN SKUPNSKA POMOČ

PODALJŠANO BIVANJE

INTERESNE DEJAVNOSTI

- sistemizirane in nesistemizirane

NEOBVEZNI IZBIRNI PREDMETI

TJ, umetnost, računalništvo, šport in tehnika



izvirni
delovni
projekt
pomoči

Nekaj izjav staršev o podaljšanem bivanju ...

- *OPB ni pedagoški proces, je zgolj varstvo.*
- *Za delo v OPB ni potrebna pedagoška izobrazba.*
- *OPB je „odlagališče slabih učiteljev“.*
- *Moj otrok je v OPB, ker nimamo drugega varstva.*
- *Najpomembnejše je, da ima otrok kosilo in napiše domače naloge.*
- *Otroke skozi teden peljemo po šoli na različne dejavnosti, na tečaje, v klube...*



Preizkušanje in razvoj kurikularnega dokumenta razširjenega programa OŠ, ki zagotavlja uresničevanje načela enakih možnosti pri izvajanju dejavnosti razširjenega programa

Enakih možnosti ter upoštevanja potreb in interesov učencev;
Odprtosti, fleksibilnosti, izbirnosti;
Povezovanja, sodelovanja in timskega dela;
Načelo formativnega spremljanja in spodbujanja
Samoregulacije;
Avtonomije in odgovornosti;
Spodbujanja ustvarjalnosti in inovativnosti.

NAČELA

CILJI

Smiselna in kakovostna nadgradnja OP;
Spodbudno, inkluzivno, varno učno okolje;
Interdisciplinarno načrtovanje in izvajanje;
Ustvarjanje pogojev za uspešno samostojno in sodelovalno učenje;
Sistematično, usklajeno razvijanje prečnih veščin;
Kakovostno preživljanje prostega časa;
Razvoj različnih vrst pismenosti; Večjezičnost,
zmožnost sporazumevanja v različnih jezikih.

PODROČJA

- A. Gibanje in zdravje za dobro psihično in fizično počutje
- B. Kultura in tradicija
- C. Vsebine iz dela in življenja osnovne šole

Vključene šole

2018/19	-	19	+	125
2021/22	-	46	+	98

IZHODIŠČA

Oblikovanje heterogenih skupin
Ponudba področij 1/3 razmerju
Iz vsakega področja uč. izbere po vsaj 1 sklop
5 ur gibanja na teden
Večja izbirnost in participacija učencev
Razvoj različnih interesov učencev



Z novim konceptom razširjen programa prispeva k:

Individualni pristop in personalizacija

- večji izbirnosti in participaciji učenk in učencev,
- bolj poglobljenemu spoznavanju posebnosti posameznih učencev in tako večjim možnostim za udejanjanje načela individualizacije,
- razvijanju različnih učenčevih interesov, spretnosti in znanja,
- spodbujanju različnih učnih okolij in strategij učenja.

Razvoj prečnih veščin

- razvijanju ustvarjalnosti in inovativnosti učenk in učencev,
- razvoju učinkovitega in kritičnega mišljenja,
- razvoju sodelovanja in komuniciranja,
- veščine samouravnavanja,
- razvoju digitalnih veščin,

Delovne navade in prosti čas

- razvijanju učnih in delovnih navad,
- spodbujanju kakovostnega preživljanja prostega časa ter zdravega življenjskega sloga.

RAZŠIRJENI PROGRAM OŠ

GIBANJE IN ZDRAVJE ZA DOBRO TELESNO IN DUŠEVNO POČUTJE

Zajema 3 sklope

Zdravje in varnost

Gibanje

Hrana in
prehranjevanje

KULTURA IN TRADICIJA

Zajema 3 sklope

Kultura, umetnost
in dediščina

Kultura sobivanja

Tuji jeziki

VSEBINE IZ ŽIVLJENJA IN DELA OŠ

Zajema 3 sklope

Samostojno in
sodelovalno
učenje

Igra in samostojno
načrtovanje prostega časa

Medvrstniško medgeneracijsko in
mednarodno sodelovanje

Področje: **A. GIBANJE IN ZDRAVJE ZA DOBRO TELESNO IN DUŠEVNO POČUTJE**

Področje vsebuje tri sklope:

1. sklop: GIBANJE	2. sklop: HRANA IN PREHRANJEVANJE	3. sklop: ZDRAVJE IN VARNOST
<i>Predlagane vsebine sklopa</i>	<i>Predlagane vsebine sklopa</i>	<i>Predlagane vsebine sklopa</i>
Gibanje za dobro počutje, umiritev in sprostitve Gibanje za izboljšanje gibalne učinkovitosti Korektivna vadba Ustvarjanje z gibanjem	Zdrav in uravnotežen jedilnik Higiena Označevanje živil Kultura prehranjevanja Različni načini prehranjevanja	Telesno in duševno zdravje ter počitek Moje zdravo okolje: dom, šola...Zemlja Skrb za lastno varnost in varnost drugih Kemijska varnost ali kako živeti z nevarnimi snovmi vsakdana Varna mobilnost Preprečevanje odvisnosti Preprečevanje različnih oblik nasilja Zdravo, varno, kakovostno preživljanje prostega časa

Področje: **KULTURA IN TRADICIJA**

Področje vsebuje tri sklope:

1. sklop: KULTURA, UMETNOST, DEDIŠČINA	2. sklop: KULTURA SOBIVANJA	3. sklop: TUJI JEZIKI
<i>Predlagane vsebine sklopa</i>	<i>Predlagane vsebine sklopa</i>	<i>Predlagane vsebine sklopa</i>
Kulturno-umetnostna vzgoja Naravna dediščina in varovanje okolja Tehniška kultura in dediščina	Socialno učenje Kultura pogovora Od šolske k državljanski kulturi Medkulturni dialog Prostovoljstvo	Jaz in moj svet Moje ožje okolje Moje širše okolje Stiki med kulturami

Področje: **VSEBINE IZ ŽIVLJENJA IN DELA OSNOVNE ŠOLE**

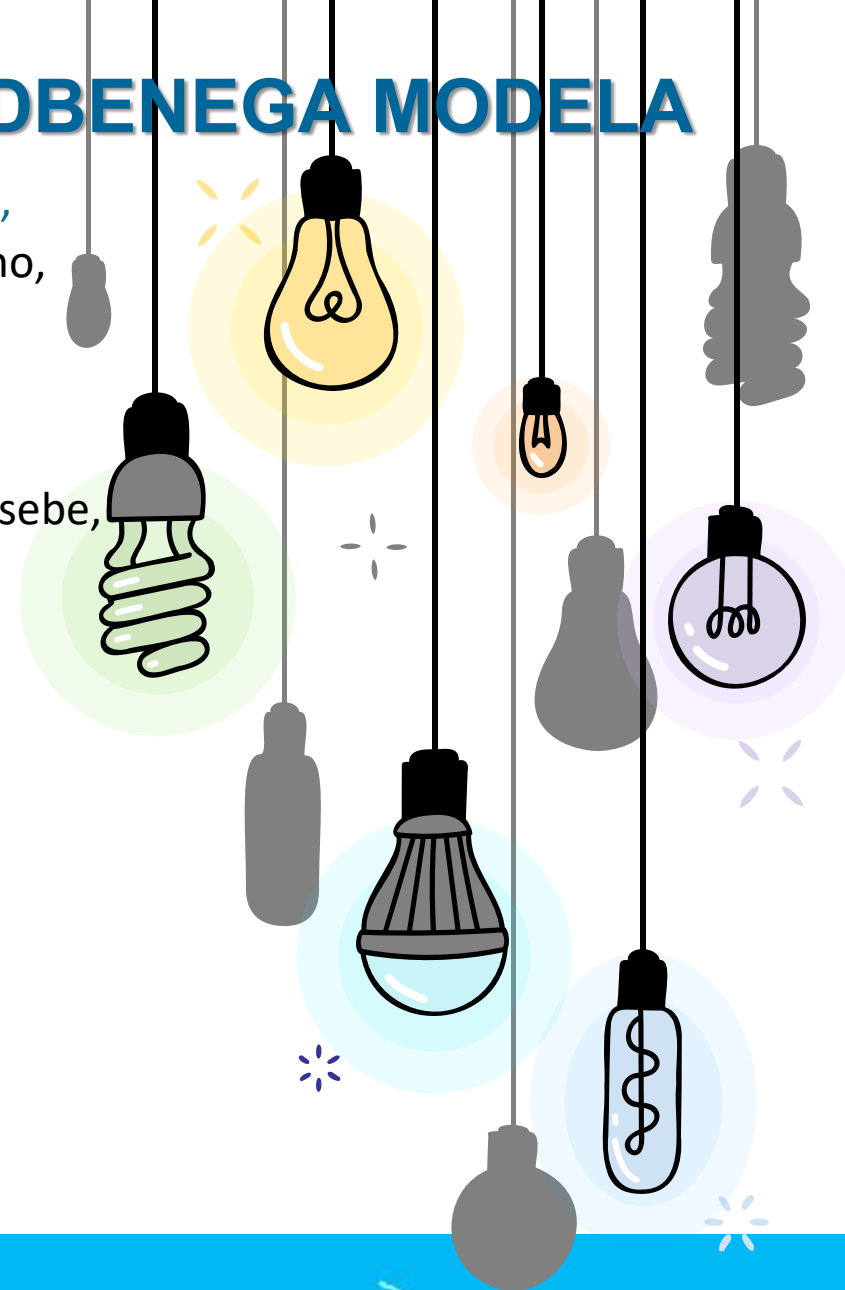
Področje vsebuje tri sklope:

1. sklop: Samostojno in/ali sodelovalno učenje	2. sklop: Igra in samostojno načrtovanje prostega časa	3. sklop: Medvrstniško, medgeneracijsko in mednarodno sodelovanje
<i>Predlagane vsebine sklopa</i>	<i>Predlagane vsebine sklopa</i>	<i>Predlagane vsebine sklopa</i>
Učenje za uspešno opravljanje šolskih in domačih nalog Vseživljenjsko učenje, osebni in socialni razvoj ter karierna orientacija Priprava na tekmovanja Računalniško mišljenje Tehnologija in inovativnost Informacijsko okolje in medijska pismenost Dodatna podpora in pomoč učencem pri učenju	Prosta igra Dejavnosti za spodbujanje socialnega in čustvenega razvoja ter spodbujanje razvoja interesov Obogatitvene dejavnosti in programi	Sodelovanje v šolski skupnosti in šolskem parlamentu Mednarodno sodelovanje Medgeneracijsko sodelovanje Okolje in trajnostni razvoj

TEMELJNA IZHODIŠČA ZA PRIPRAVO IZVEDBENEGA MODELA



- enakomerna zastopanost vseh treh področij (1/3 vsebin vsakega v ponudbi),
- uravnotežena ponudba - iz vsakega sklopa obvezno ponuditi vsaj eno vsebino,
- 5 ur/teden gibanja,
- prostovoljna vključitev učencev,
- kakovostno preživljanje prostega časa učenca,
- igra kot primarna dejavnost, s katero učenec razvija dojemanje sveta okrog sebe, razvija kreativnost in domišljijo,
- učenci se vključijo v različna vsebinska področja,
- možnost prehodov učencev med različnimi področji,
- homogenost skupin v 1. razredu, ostale skupine so v večini heterogene,
- interdisciplinarna zasnovanost dejavnosti, povezovanje področij,
- dopolnjevanje in prepletanje vsebin RaP s projekti, dogodki na šoli,
- učenje z raziskovanjem in reševanjem problemov
- učenje, usmerjeno k delovanju (akciji) in transformativno učenje.
- zagotavljanje sistematičnega razvoja prečnih veščin,
- izvajanje pevskega zbora (MPZ, OPZ),
- usklajevanje izvajanja z glasbenimi šolami (individualni odhodi),
- upoštevanje normativov in standardov ter ZOŠ.



Primer uvajanja novega koncepta razširjenega programa

mag. Špela Drstvenšek, Zavod RS za šolstvo in
Eva Raušl, ravnateljica OŠ Toneta Čufarja Maribor

Ugotovitve šol v poskusu uvajanja novega koncepta RaP

Na šoli sodelujejo učiteljei po vertikali, z namenom povezovanja med **obveznim in razširjenim programom**.

Poskus je razvojna naloga cele šole.

Razvijanje in preizkušanje novih oblik in načinov za **nuđenje pomoči in podpiranje učencev pri zmanjševanju vrzeli**, skupaj z učenci oblikovati dejavnosti za nadarjene.

Razvijanje kulture **samorefleksije** pri učiteljih in učencih, zbiranje dokazov o učenju in dosežkih.

V ponudbi RaP bomo **pomembno povečali** zastopanost vsebin – telesno in duševno zdravje, kemijska varnost, varna mobilnost, varnost na internetu, preprečevanje nasilja, spolna vzgoja, spolna nedotakljivost, kultura sobivanja, okolje in trajnostni razvoj,...

Šole iščejo učinkovite strategije in izvedbene modele za **spodbujanje/motiviranje učencev (še posebej 3. VIO)**, da bi bili gibalno bolj aktivni.

Učitelji povečajo podporo učencem pri strategijah za **razvoj učenja, samoregulacije, odločanja in prevzemanje odgovornosti učencev za lasten napredek**.

(Učenje učenja, sodelovalno učenje, strategije formativnega spremljanja).

Učitelji na šoli skupno načrtujejo usklajen in sistematičen **razvoj prečnih veščin pri vseh dejavnostih RaP**.

RaP povezuje vse, kar se na šoli dogaja – vse projekte, dogodke, predstave, praznovanja, mednarodne obiske in izmenjave, raziskovalne naloge, vzgojni načrt...